

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Tomáš Mitscherling

Název práce: Privatizace státních podniků na Ukrajině: Příklad Kryvorižstal

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Šír, IMS

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce je příspěvkem ke studiu postkomunistické transformace. Soustřeďuje se na proces privatizace státních podniků na Ukrajině v období po rozpadu Sovětského svazu. Hlavní rysy a specifika tohoto procesu exemplifikuje pomocí případové studie asi největšího privatizačního skandálu v zemi – privatizace oceláren Krivorožstal do rukou konsorcia společností spoluvlastněného zetěm tehdejší hlavy státu v roce 2004.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce má ambici pomocí zvolené případové studie analyzovat a zhodnotit faktory, které ovlivňovaly privatizaci ukrajinských státních podniků. Za tím účelem sleduje zejména neformální vztahy a vazby mezi politickou reprezentací a obchodní elitou, tzv. oligarchy. Klientelistické sítě zkoumá na pozadí obecného vývoje politického systému na Ukrajině v období prezidentství Leonida Kučmy. Jako teoretické východisko pro svůj výzkum autor zvolil konceptuální rámec neopatrimonialismu, kam (trochu paušálně) řadí i ostatní nástupnické státy bývalého Sovětského svazu. Charakteristickým znakem neopatrimonialních režimů je zejména přivlastnění veřejné sféry hrstkou soukromých osob, kde autoritářský vůdce opírá svoji moc skrze kultivaci rozsáhlé patronáže.

S volbou konceptuálního rámce jako takovou problém nemám. Samotná aplikace se mi nicméně zdá místy povšechná. Vstupní přiblížení základních typů privatizace je rovněž dost schematické, třebaže oceňuji, že si autor dal tu práci hlavní použíté pojmy skutečně vymezit.

Práce těží z vyhodnocení anglosaské literatury k politické ekonomii postsovětských zemí. Pramenná základna obsahuje díla autorů, kteří k tématu určitě mají co říci (Aslund, Balmaceda, Havrylyshyn, Wilson). V tomto případě jde vesměs o práce syntetické povahy. Vedle toho autor využil množství primárních zdrojů, zejména normativních právních aktů, úředních dokumentů a také zpravodajského servisu vybraných ruskojazyčných a ukrajinojazyčných médií. O ta pak opřel samotnou analýzu případu konkrétního privatizačního skandálu. Tato část – jádro práce – je ve výsledku výrazně odlehčenější a nese rysy spíš vyprávění než analýzy.

Základní struktura textu je přehledná. Výklad je v nejobecnější rovině určitě logicky vystavěn. Postrádá nicméně trochu tah a zůstává dost na povrchu (viz např. pasáže pojednávající o údajném napojení samotného Kučmy na jednotlivé oligarchy a jeho možném zapletení do konkrétních kauz). Neodpustím si poznámku, že stejný objem dat by určitě bylo šlo pojmut na výrazně omezenější ploše a práci i jejímu zacílení by to jen prospělo.

Pojem klan pro označení konkurenčních podnikatelsko-kriminálních skupin se v kontextu postsovětské Ukrajiny v literatuře určitě používá. Jde ale dost o metaforu. V odborném výstupu by tento termín sneslo v úvodu ještě přiblížit.

Východní Ukrajina nebyla v roce 2014 striktně vzato anektována (str. 28), nýbrž začala „jen“ její okupace. Faktografie jinak, co jsem schopen posoudit, v pořádku.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Styl výkladu těžkopádný, nicméně elementárně srozumitelný. Terminologie z oboru místy hapruje (autorův „kupec“ má být nejspíš nabývajících/uchazečů/účastníků tendru, dle kontextu; dále obyvatelé vs. fyzické osoby;

stížnost vs. žaloba; dvojí účetnictví vs. černé účetnictví aj.). Jelikož jde o odborný výstup, obecně bych si dovedl představit i úspornější vyjadřování; některé informace (např. ty o legislativním rámci pro privatizaci) se v textu vyskytují vícekrát. Názvy firem (typu ISD, Avdějevskij koksochimičeskij zavod) bych nechával v originále a nepřekládal (tzn. nikoli „Průmyslová unie Donbasu“, „Avdějevskij koksárenský závod“, aj.). Jeden odstavec na str. 37 se opakuje. Závěrečná bibliografie působí trochu nepřehledně; obsažené hypertextové odkazy by stálo za to rozepsat do podoby plného bibliografického záznamu.

Odkazování na zdroje průběžné, v pořádku. Písemná úprava v normě.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:
[X] Theses a [X] Turnitin.

Komentář k výsledku kontroly: Protokol neukazuje na žádná potenciálně problematická místa. Nalezené shody jsou na úrovni jednotlivých slovních spojení a nemají povahu souvislých pasáží.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Neurazí, nenadchne. Oceňuji samotný nápad. Veškeré povinné náležitosti práce obsahuje a splňuje.

6. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Autor komunikoval v průběhu plánování, příprav a zpracování samotné práce. Reflektoval průběžné připomínky. Prokázal schopnost samostatně koncipovat diplomové zadání.

7. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1) K samotnému případu privatizace Krivorožstal. Víím, že ocelárny byly po změně režimu reprivatizovány do rukou nového vlastníka a za výrazně vyšší cenu. Je Vám známo, jestli první privatizaci podniku doprovázely nějaké mezinárodní soudní spory typu arbitráže?

2) Přibližte laikovi, jak se to dělá, zmanipulovat miliardový tendr, co (jaké podmínky) je k tomu potřeba a „jak je možné, že se privatizace perspektivních státních podniků dostávaly do rukou oligarchů za výhodných podmínek“ (Vaše výzkumná otázka).

8. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověl):

Předloženou práci jako vyhovující **doporučuji k obhajobě**. Pro obhajobu bych se držel hodnocení v pásmu velmi dobře (**C nebo D**).

Datum: 7. září 2021

Podpis: Jan Šír

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.